

Tilsyn med private skoler

Udir fører tilsyn med privatskoler (tidligere friskoler) og andre private skoler. Vi kontrollerer at skolene følger kravene i regelverket. Dette gjør vi for å sikre at alle elever får den opplæringen de har rett på.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 16.05.2023

Det er skolens styre som har ansvaret for at skolen følger regelverket. Når vi avdekker brudd på regelverket, får skolen mulighet til å rette opp feilene og vise at de endrer sin praksis.

Metodehåndboken beskriver rammene for hvordan et tilsyn skal gjennomføres.

Vi publiserer rapporter fra alle pågående og ferdige tilsyn. Du kan søke på en skole, og følge gangen i tilsynet fra åpningen og til sluttrapporten.

[Utdanningsdirektoratets tilsynsrapporter](#)

Hva er privatskoler og private skoler uten statstilskudd?

Privatskoler med statstilskudd

Privatskoler er et alternativ til den offentlige skolen. Skolene kan velge om de følger den offentlige læreplanen eller om de har egne, alternative læreplaner. Før skolene kan starte opp, må de få en godkjenning av oss.

Skolene får 85 prosent av et tilskuddsgrunnlag per elev i statstilskudd, og de kan

kreve inntil 15 prosent av tilskuddet i skolepenger.

Eksempler på privatskoler er montessori- og steinerskoler, toppidrettsskoler, internasjonale skoler og kristne skoler.

Skoler som er godkjent etter privatskoleloven kap. 6A

Disse skolene tilbyr opplæring over grunnskolenivå for voksne. Skolene tilbyr kurstilbud på minimum et halvt skoleår, og skiller seg fra ordinær videregående opplæring. Skolene kan få godkjent egne læreplaner. Skolene får 75 prosent av et tilskuddsgrunnlag i statstilskudd, og kan kreve inntil 25 prosent av tilskuddsgrunnlaget i skolepenger. Eksempler på skoler er bibelskoler eller kunstskoler.

Privatskoler uten statstilskudd

En privatskole som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12, er en skole som tilbyr grunnskoleopplæring, men som ikke får tilskudd fra staten. I dag er det godkjent private skoler med følgende læreplaner:

- internasjonal læreplan
- utenlandsk læreplan
- religiøs læreplan
- læreplan etter en anerkjent pedagogisk retning
- læreplan etter Kunnskapsløftet

[Les mer om privatskoler og andre private skoler her.](#)

Hvilke skoler åpner vi tilsyn med?

Det er verken mulig eller ønskelig å føre tilsyn med alle skoler hvert år. Når vi velger ut hvilke skoler vi skal føre tilsyn med, baserer vi oss på følgende:

Risikovurdering

Vi baserer oss på en risikovurdering når vi velger ut skoler, temaer og tidspunktet for tilsyn. Vi vurderer hvor sannsynlig det er for at skolene bryter regelverket. I tillegg vurderer vi konsekvensen av et mulig brudd. Noen brudd på regelverket kan føre til store konsekvenser. For eksempel kan konsekvensene av at en skole ikke oppfyller rettighetene til sårbare grupper være svært alvorlig. Samlet sett sørger risikovurderingene for

at vi bruker tilsynsressursene våre der de trengs mest.

Stikkprøvekontroll

Våre tilsyn skal være en målrettet stikkprøvekontroll, og vi velger ut skoler og temaer ut ifra den risikoen vi ser. Selv om det er en risiko for at en skole ikke følger regelverket, vil vi ikke automatisk åpne tilsyn med skolen. Dette kan skyldes at situasjonen blir fulgt opp på andre måter, for eksempel ved at en elev har en individuell klagerett, eller at vi prioriterer andre skoler eller temaer der risikoen er høyere.

Hva skjer i et tilsyn?

Når vi starter et tilsyn med en skole, informerer vi om hvilke deler av regelverket vi vil undersøke, og ber om dokumentasjonen fra skolen. I noen tilfeller er dette tilstrekkelig dokumentasjon, og vi trenger ikke å gjennomføre intervjuer ved skolen.

I noen tilsyn ber vi skolen selv vurdere i hvilken grad skolen følger regelverket. Denne egenvurderingen skal skolen gjennomføre i RefLex.

Noen ganger besøker vi skolen for å snakke med ledelsen og ansatte. Det kan også være nyttig å snakke med elever og foreldre. Det er frivillig for elever om de vil bli intervjuet. Vi spør bare om det vi trenger å vite for å avgjøre om regelverket vi fører tilsyn med, blir fulgt.

[Les mer om hvordan vi behandler personopplysninger i et tilsyn.](#)

Hvis vi ikke finner noen brudd på regelverket avslutter vi tilsynet. Tilsynsrapporten vår oppsummerer hva vi har undersøkt og hvorfor vi mener at praksisen er i tråd med regelverket.

Ved brudd på regelverket

Hvis vi finner brudd på regelverket, oppsummerer vi dette i en foreløpig tilsynsrapport. Denne viser hvilke regler skolen har brutt, og hva skolen skal gjøre for å rette opp praksisen. Dette kaller vi et varsel om pålegg om retting. Skolen har mulighet til å kommentere innholdet i den foreløpige tilsynsrapporten, og har normalt to uker frist for å gi tilbakemelding.

Etter at vi har vurdert tilbakemeldingen fra skolen, blir skriver vi den endelige tilsynsrapporten som inneholder vedtaket om hva skolen skal rette. Dette innebærer av vi pålegger skolen å endre praksis. Skolen må gi oss tilbakemelding om hvordan dette er rettet. Skolen kan klage på vedtaket.

I noen tilfeller kan det være aktuelt å ta i bruk andre eller flere reaksjoner, for eksempel kan vi kreve tilbake statstilskudd, holde tilbake statstilskudd eller vi kan trekke godkjenningen til skolen.

Felles nasjonalt tilsyn

Det er statsforvalteren og Udir som gjennomfører felles nasjonale tilsyn. Sammen velger vi ut temaer som er felles for tilsynene med privatskolene og offentlige skoler. Tilsynsperioden går over fire år.

Felles nasjonalt tilsyn for perioden 2022–2025

For perioden 2022–2025 fører vi tilsyn med skolemiljø og internkontroll. I tilsynsperioden vil vi årlig, og i samarbeid med statsforvalterne, vurdere flere temaer for tilsynet. I RefLex finner dere egenvurderingsspmåål med tilhørende veiledningstekst for temaene i felles nasjonalt tilsyn.

Felles nasjonalt tilsyn for perioden 2018–2021

Temaene for perioden 2018–2021 var:

- skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen
- skolebasert vurdering
- spesialundervisning
- skolemiljø
- grunnskoleopplæring til voksne
- videregående opplæring til voksne

Vi er i ferd med å oppsummere funnene fra perioden. Vi vil publisere en rapport så snart denne er klar.

Felles nasjonalt tilsyn for perioden 2014–2017

Temaene for perioden 2014–2017 var:

- utbytte av opplæringen
- skolebasert vurdering
- forvaltningskompetanse

Oppsummering av tilsyn

Hvert år oppsummerer vi noen av de viktigste funnene fra våre tilsyn med privatskolene.

Oppsummering av funn fra tilsyn i 2022